

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИШИ СУД У БЕОГРАДУ
ОДЕЉЕЊЕ ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ
Посл.бр. К-По₂ 1/2020

ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ОБЈАВЉИВАЊА ПРЕСУДЕ ДАНА 18.03.2022. ГОДИНЕ

К По2 1/2020

**ТРАНСКРИПТ АУДИО ЗАПИСА
СА ОБЈАВЉИВАЊА ПРЕСУДЕ дана 18.03.2022. године**

Председник већа: 18.03.2022. година, 14 и 30 часова.

Објављивање пресуде у предмету Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2 1/2020 против оптуженог Османа Османовића због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ и других кривичних дела по оптужници Тужилаштва за ратне злочине КТО број 1/20 од 21.02.2020. године, потврђена дана 12.03.2020. године.

КОНСТАТУЈЕ СЕ да су на објављивање пресуде приступили:

-заменик тужиоца за ратне злочине – Душан Кнежевић са тужилачким сарадником Јеленом Владисављев,

-оптужени Осман Османовић, доведен преко Управе Окружног затвора у Београду,

-присутан бранилац окривљеног - адвокат Ђорђе Дозет.

Објављивању пресуде присуствују у публици:

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и [REDACTED].

Устаните.

Након већања и гласања веће је донело, председник већа

У ИМЕ НАРОДА

јавно објављује

ПРЕСУДУ

Оптужени ОСМАН ОСМАНОВИЋ, са личним подацима као у спису,

КРИВ ЈЕ

Што је:

Током маја-јуна месеца 1992. године у насељу Горњи Рахић и у импровизованом логору на локалитету „Окрајци“ - Горњи Рахић – општина Брчко, тадашња Република Босна и Херцеговина у саставу бивше Социјалистичке Федеративе Републике Југославије у својству инспектора МУП-а БиХ, Центра служби безбедности Тузла, Станица јавне безбедности Брчко – Горњи Рахић за време оружаног сукоба који се тада водио на територији Босне и Херцеговине, у периоду од 01.03.1992. године до

14.12.1995. године, а на територији општине Брчко од 30.04.1992. године између хрватско-муслиманске стране у сукобу коју су сачињавали припадници Јавне безбедности ПС Брчко – Горњи Рахић, припадници Државне безбедности – Центра државне безбедности Тузла и хрватских оружаних формација такозваног „ХОС-а“, а од 17.05.1992. године и припадници 108. ХВО бригаде с једне стране и Војске Републике Српске с друге стране, оптужени Осман Османовић заједно са припадницима хрватско-муслиманске стране у сукобу кршењем правила међународног права из члана 3 став 1 тачка а) и ц) IV Женеовске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.08.1949. године ратификована одлуком Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије 1950. године и члана 4 став 1 и 2 тачка а), е) и х) Допунског протокола – (Протокол II) уз наведену Женеовску конвенцију, у вези оружаног сукоба који се водио између зараћених страна, а који није имао карактер међународног сукоба, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, мучио, наносио велике патње и повреде телесног интегритета и здравља припаднику оружаних снага друге стране у сукобу Војске Републике Српске оштећеном [REDACTED] који је претходно лишен слободе и цивилима српске националности [REDACTED] и [REDACTED] који нису прпадали ниједној оружаној формацији, нити су узели учешће у непријатељствима у оружаном сукобу зараћених страна,

на тај начин што је:

Дана 13.05.1992. године у насељу Горњи Рахић нечовечно поступао према цивилном лицу српске националности оштећеном [REDACTED] који је лишен слободе на контролном пункту на улазу у насеље Горњи Рахић и у вечерњим сатима приведен на испитивање, тако што је оптужени Осман Османовић заједно са инспекторима Службе јавне безбедности – Брчко – Станица јавне безбедности Горњи Рахић - Галибом Хаџићем, Мидом и другим неидентификованим лицима, преузимајући радње извршења, а истовремено се саглашавајући свако од њих са преузетим радњама другог и прихватајући радње других као своје, свесни заједничког деловања, у циљу да применом мера застрашивања од оштећеног [REDACTED] изнуде податке о командном кадру, наоружању српских снага, кретању српске војске у Брчком, испитивали оштећеног [REDACTED] и мучили га све до јутарњих сати постављајући му питања истовремено сва тројица Галиб Хаџић, инспектор Мидо и оптужени Осман Османовић, а незадовољни одговорима оштећеног, телесно су га повређивали тако што су га сви наизменично ударали полицијским палицама, дрвеним палицама, деловима секире, рукама и ногама по читавом телу, а након што се оштећени [REDACTED] током испитивања у више наврата онесвестио поливали су га водом и наставили су да га испитују, да према њему примењују мере застрашивања, и на нарочито понижавајући начин се према њему опходили терајући га да пије урин и наставили да га телесно повређују у чему су најактивнији били оптужени Осман Османовић и Галиб Хаџић све до јутарњих сати, када је пребачен у импровизовани логор на локалитету Окрајци где је неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године оптужени Осман Османовић оштећеног [REDACTED] извео из лимене коморе за сушење воћа у којој је био затворен и ударао га ногама и песницама у пределу главе претећи му „Маму ти јебем, тебе ћу убит нећеш изаћи жив“ све до момента када се оштећени од задобијених удараца умокрио, након чега је враћен назад у лимену комору.

Неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године на локалитету Окрајци – насеље Горњи Рахић нечовечно поступао према оштећеном [REDACTED] који је као припадник санитетске службе Војске Републике Српске лишен слободе од стране хрватско-муслиманске стране у сукобу, дана 03.06.1992. године на контролном пункту, на подручју општине Брчко, затворен у импровизовани логор на Окрајцима – Горњи

Рахић и тиме онеспособљен за борбу, тако што је током испитивања оштећеног [REDACTED] [REDACTED] које је у присуству оптуженог Османа Османовића и [REDACTED] припадника 108. ХВО бригаде, вршено од стране Галиба Хаџића припадника Службе јавне безбедности – ПС Брчко – Горњи Рахић и [REDACTED] припадника Службе државне безбедности БиХ, оптужени Осман Османовић је саглашавајући се са радњама наведених лица и прихватајући њихове радње као своје, а ради остварења заједничког циља да применом мера застрашивања изнуде од оштећеног [REDACTED] податке о положајима српских оружаних формација и врстама наоружања којима располажу, док је оштећени одговарао на постављена питања, оптужени је шетајући по просторији у којој је вршено испитивање оштећеног, пришао оштећеном и обратио му се речима „Маму ти јебем Чето што лажеш“ и снажно га ударио руком у пределу лица вређајући његово људско достојанство, а након тога су остали присутни наставили испитивање оштећеног са упереним пиштољем у његов потиљак, и током испитивања га телесно повређивали ударајући га по рукама дршком од метле, рукама, ногама обувеним у ципеле и чизме по глави и читавом телу.

Неутврђеног дана током јуна месеца 1992. године на локалитету Окрајци – Горњи Рахић где је противзаконито у лименој комори био затворен оштећени [REDACTED], цивил српске националности, претходно лишен слободе дана 27.05.1992. године на контролном пункту у селу Ратковићи – општина Челић, оптужени Осман Османовић оштећеног [REDACTED] извео из лимене коморе и телесно га повређивао наносећи му бројне ударце рукама и ногама обувеним у ципеле у пределу главе и ногу све док оштећени од задобијених удараца није клонуо због изнемоглости, након чега је враћен у лимену комору.

-чиме је извршио кривично дело ратни злочин против цивилног становништва у саизвршилаштву из члана 142 став 1 КЗ СРЈ у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Па га суд применом наведеног законског прописа и одредби члана 5, 33, 38, 41 и 50 КЗ СРЈ,

О С У Ђ У Ј Е

На казну затвора у трајању од **5 (пет) година**, у коју казну му се урачунава и време проведено у притвору од 24.11.2019. године, када је лишен слободе па надаље.

На основу члана 261, 262 и 264 Закона о кривичном поступку оптужени Осман Османовић **СЕ ОБАВЕЗУЈЕ** да овом суду на име паушала плати износ од 50.000,00 динара у року од 15 (петнаест) дана од дана правоснажности пресуде под претњом извршења, а оптужени се обавезује и на плаћање трошкова кривичног поступка, чија ће висина бити одређена накнадно посебним решењем.

На основу члана 258 став 4 ЗКП-а оштећени **СЕ УПУЋУЈУ** на парницу ради остварења имовинско-правног захтева.

Седите.

Оптужницом Тужилаштва за ратне злочине Републике Србије КТО 1/20 од 21.2.2020. године, која је потврђена дана 12.3.2020. године, а измењена дана 5.11.2021. године оптуженом Осману Османовићу је стављено на терет извршење кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142. став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије описано под тачкама 1, 2 и 4 диспозитива измењене

оптужнице у стицају са кривичним делом ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 Кривичног закона Савезне Републике Југославије, описано под тачком 3 диспозитива измењене оптужнице у саизвршилаштву у вези члана 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије.

Оптуженом се ставља на терет да је ова кривична дела извршио током маја и јуна месеца 1992. године у импровизованом логору „Расадник“ на локалитету Окрајци у Горњем Рахићу, општина Брчко, Република Босна и Херцеговина, као припадник безбедносних структура хрватско-муслиманске стране у оружаном сукобу, у својству једног од главних иследника у логору, кршећи правила међународног права за време оружаног сукоба који је на том продучју постојао, а није имао карактер међународног сукоба, између хрватских и муслиманских оружаних формација са једне стране и српских оружаних формација са друге стране, противно члану 3 став 1. тачка 1а) III Женеуске конвенције о поступању са ратним заробљеницима и IV Женеуске конвенције о заштити грађанских лица за време рата (обе од 12.8.1949. године) ратификованих од стране Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије 1950. године што је објављено у Службеном листу Федеративне Народне Републике Југославије број 24/50 и члана 4 став 1ав и став 2. тачка а) Допунског протокола (Протокол II) уз Женеуске конвенције од 12.8.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаних сукоба објављен у Службеном листу СФРЈ, Међународни уговори“ број 16/78, заједно са другим припадницима исте стране у оружаном сукобу, у односу на лица која не учествују непосредно у непријатељствима, подразумевајући ту и припаднике непријатељских оружаних снага који су лишени слободе, према којима се мора поступати у свакој прилици човечно без икакве неповољне дискриминације засноване на њиховој етничкој припадности, нечовечно поступао, примењивао мере застрашивања, противзаконито затварао, мучио, те вршио насиље над њиховим здрављем, физичким и менталним благостањем. Да не читам поново, даље чињенични опис који описује поступање оптуженом према сваком од оштећених, обзиром да је тужилац чињенични опис прочитао након што је измењена оптужница, затим и у завршној речи, али овом оптужницом, оптуженом је стављено на терет кривично, стављене су му на терет кривичноправне радње извршене према оштећеном [REDACTED], на тај начин што је претходно лишен слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу, да је оптужени отпочео испитивање оштећеног везано за његова сазнања о активностима српских снага у догађањима у Брчком, као и његовом учешћу у припремању истих, и према наводима оптуженице том приликом је од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу којој је припадао окривљени прећено да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив. Након чега га је окривљени Осман Османовић без решења о задржавању, односно притварању, противзаконито затворио, тако што га је закључао и изашао из просторије, да би га сутрадан ујутру, дана 7.5.1992. године припадници исте стране у оружаном сукобу одвели у оближњи лимени објекат са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа (комора), из које је, потом, у више наврата извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање, као и на вађење из земље неексплодираних граната, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат, при чему је у поменутој комору неутврђеног дана, у наведеном временском периоду, окривљени Осман Османовић довео једног НН припадника исте стране у оружаном сукобу, који је оштећеног [REDACTED], у присуству окривљеног ударио ногом обувеном у ципелу, у пределу колена;

Прочитала сам чињенични опис ове кривичноправне радње из разлога што се ове кривичноправне радње као што сте чули изостављене из изреке пресуде. Из изреке

пресуде изостављене су и кривичноправне радње о догађајима, односно поступању према оштећенима у овој комори, на локалитету Окрајци у Горњем Рахићу, обзиром да је по налажењу суда сама чињеница да је окривљени Осман Османовић са тиме био упознат чак да је био главни инспектор за шта није било доказа, не може бити кривично одговоран.

Оптужени Осман Османовић саслушан у истражном поступку пред замеником тужиоца за ратне злочине, на припремном рочишту и на главном претресу, изјаснио се да није извршио кривична дела за која је оптужен. Навео је да су у оптужници једино тачно наведени његови лични подаци, а да све остало што је наведено нема никакве везе са њим. Тврди да није тачно да је био припадник безбедоносних структура, муслиманских оружаних формација, већ је био припадник Министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, Центра служби безбедности Тузла, Станица јавне безбедности Брчко, а да је у тренутку почетка рата у Брчком био инспектор за привредни криминалитет у Станици јавне безбедности Брчко.

Након тога оптужени је у својој одбрани тврдио и да је у једном периоду у мају месецу био припадник Оперативне групе државне безбедности Горњи Рахић.

Негира извршење свих радњи извршења кривичних дела које су наведене у диспозитиву оптужнице.

Навео је да га је 5. маја поподне у Маочи брат [REDACTED] га је обавестио да треба да се јави 6. маја у Центар Горњег Рахића, [REDACTED] који је тада био именован за руководиоца Оперативне групе државне безбедности.

Дана 6.5.1992. године дошао је у Центар Горњег Рахића, у стару кућу коју су називали Бегова кућа, где је била смештена Оперативна група Државне безбедности. Где је затекао своје колеге, [REDACTED], [REDACTED], Хаџић Галиба, [REDACTED] и [REDACTED]. Разговарао је са [REDACTED] који му је саопштио да је распоређен у тој оперативној групи, а истог дана је добио и мобилизацијски позив из Центра служби безбедности Тузла, потписан од [REDACTED], начелника Центра службе безбедности, по коме је био дужан да се одмах јави у Горњи Рахић.

Навео је да је у току првог разговора са [REDACTED] 6.5.1992. године стигло обавештење да је приведено једно лице српске националности и да му је Тахто Халил већ тада дао усмену наредбу да обави информативни разговор са приведеним лицем, за које се испоставило да је [REDACTED] звани „[REDACTED]“ који је том приликом био у друштву [REDACTED], а оба ова лица је познавао, обзиром да су са подручја суседне месне заједнице, где је он живео и одрастао. Све што су му саопштили [REDACTED] и [REDACTED] нотирао у један импровизовани нотес и одмах је усмено известио [REDACTED] да се ради о савесном грађанину, пренео му је све што је [REDACTED] навео и саопштио му да је [REDACTED] гарантовао за [REDACTED] и што се њега тиче, тај задатак је био завршен. Није имао сазнања о томе шта се касније дешавало са [REDACTED] нити је сматрао да треба било шта даље проверавати у вези са њим, јер је то лице за њега било уредно, већ је о томе сазнао тек кроз упознавање са списима овог предмета.

[REDACTED] је познавао из предратног периода као лице склоно криминалу, због чега је једном у вези његовог деловања обављао службену радњу. Он и сведок [REDACTED] су га испитали два пута и то дана 16.5.1992. године и током јула 1992. године и према њему нису примењивали било какву меру принуде. [REDACTED]

_____ је сачињавао службене белешке које су потписивали _____ и _____.

Лица по имену _____ и _____ му нису позната, сигурно их никада их у животу није видео и никада никаквих контаката са њима није имао.

Оваква одбрана окривљеног Османа Османовића, изузев дела у ком се изјашњава о својој припадности Министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, Центра служби безбедности Тузла, Станица јавне безбедности Брчко, нелогична је и неуверљива и очигледно усмерена на избегавање кривице, будући да је супротна чињеницама које су утврђене на основу исказа испитаних сведока и сведока оштећеног Миленка Радушића, датог пред судом Брчко Дистрикта.

Суд је у циљу правилног и потпуног утврђивања чињеничног стања и улоге оптуженог Османа Османовића у догађајима који су предмет овог кривичног поступка пошао од утврђивања чињеница о друштвено политичким приликама на подручју Брчко Дистрикта у време извршења кривичноправних радњи које се оптуженом Осману Османовићу прецизираном оптужницом Тужилаштва за ратне злочине стављају на терет.

Из исказа саслушаних сведока утврђено је да су дана 30.4.1992. године подигнута два моста на Сави између Брчког и Гуње, односно БиХ и Хрватске након чега је отпочео рат на подручју Брчког. Муслиманско становништво је избегло из Брчког у Горњи Рахић, Маочу и у друга околна места. Део Брчког и Горњи Рахић су били под контролом муслиманско-хрватских оружаних снага. У Брчком су били и припадници ХОС-а.

По изјави сведока _____ у периоду мај-јун 1992. године територија и људство су били расути и покушавало се консолидовање и успостављање власти. Он је 3. маја дошао у Горњи Рахић и отишао до Станице јавне безбедности мислећи да ће затећи командира полицијске станице Брчко, _____, али је тамо пронашао расуло и обавештен је да је цело руководство јавне безбедности, командир станице, његов заменик, командир саобраћајне јединице на превару заробљени и задржани у Брчком у наредних месец дана, а након тога размењени у размени војске која је била у формирању. Наводи да му је неко из политичких структура рекао да би он треба да консолидује службу јавне безбедности која је у том тренутку била практично обезглављена. И поред његовог противљења обзиром да је био припадник друге организационе јединице државне безбедности одржан је састанак са 10 полицајаца тада присутних у Горњем Рахићу који су му саопштили да ће он бити вршилац дужности старешине јавне безбедности. Касније је број од 10 припадника ове службе нарастао на 30.

Изјашњавајући се о друштвено политичким приликама у овом периоду на територији општине Брчко сведок _____ наводи да у мају и јуну 1992. године нико није добио формално решење о распоређивању, од припадника државне безбедности. Да су _____, _____ били чланови «Ратног штаба» који је био састављен и од цивилних и војних структура, да су њих двојица били спона између војних структура, полицијских структура, укључујући ту и оперативну групу државне безбедности Рахић и Станицу полиције и цивилног сектора. _____ је као предратни подсекретар Службе државне безбедности БиХ, био од свих прихваћен као човек са искуством али припадници Државне безбедности у Горњем Рахићу нису од _____ примали наређења, али су слушали његове савете о томе како се треба

понашати и шта треба радити. У односу на [REDACTED] објаснио је да је он био руководилац до 1991. године али у време када је он у периоду од 7. до 10. маја дошао у Горњи Рахић, [REDACTED] фигурирао као спона између Службе државних безбедности, цивилних и војних структура.

Он од [REDACTED] никада није добио било какво наређење.

[REDACTED] и [REDACTED] у наведеном периоду су припадали војној безбедности. [REDACTED] му никада није издао наређење, као ни [REDACTED] који му је једино у форми савета износио своја мишљења. [REDACTED] је могао да му изда наређење само уколико би хтео да крши правила, обзиром да је он у то време био при војсци, а не при цивилном сектору и да је био спона између цивилне и војне безбедности и органа власти.

Овај сведок тврди да је [REDACTED] је до почетка рата био оперативац у центру Службе државне безбедности у Тузли, а првих дана рата у мају 1992. године постављен је за начелника Сектора државне безбедности Тузла и формално је требао да му буде надређени обзиром да је оперативна група Службе државне безбедности Горњи Рахић била организациона јединица Центра службе државне безбедности Тузла али у то време није било могућности за комуникацију и читавог маја, а можда и у првој половини јуна месеца није се видео са [REDACTED], нити са било ким другим из Службе државне безбедности Тузла. Оперативна група Државне безбедности Горњи Рахић почела да обавља своју функцију органа државне безбедности почетком или средином јула 1992. године када је успостављен први контакт са руководством у Тузли и када су добили више инструктивних докумената, као и Конвенцију Уједињених нација о спречавању геноцида, ратних злочина и о правилима и заштити цивила у рату. Од тог дана у заглављу својих службених докумената почели су да стављају ознаку органа „Оперативна група Горњи Рахић“.

Сведок [REDACTED] наводи да је рат у Брчком почео рушењем мостова 30. априла, да су он и Осман Османовић обавили последњи увиђај на рушењу тих мостова. У Горњем Рахићу је већ раније формирана резервна станица полиције која је у ратним условима била ратна станица, а по инструктивној депеши Министарства унутрашњих послова из Сарајева која им је достављена у марту или априлу 1992. године са упутством да уколико седиште Станице полиције у Брчком падне у руке паравојних или неких других формација које нису на страни Републике Босне и Херцеговине да се у том случају особље Станице јавне безбедности премести до најближе станице, а што је била станица Горњи Рахић или Сребреник, односно касније ако би евентуално дошло до повлачења линије Тузла. У Горњем Рахићу била је смештена једна група колега бошњачке и хрватске националности из државне безбедности које је видео када је једном приликом преноћио у такозваној „Беговој кући“. Он није припадао оперативној групи државне безбедности, него криминалистичкој служби јавне безбедности стационираној у просторијама земљорадничке задруге где је било и седиште резервне станице јавне безбедности у Горњем Рахићу. Речено им је да им је [REDACTED] шеф који је иначе припадао Служби државне безбедности, али је истог свега два или три пута видео и од њега није добио било какву наредбу, ни задатак, а исти је у јуну или јулу месецу побегао за Италију. Осман Османовић организационо сигурно припадао криминалистичкој полицији, а да су он и Галиб Хацић у једном краћем периоду били придодати због обима послова и више ангажовани на пословима државне безбедности, што није пратила никаква папирологија. [REDACTED] пензионисани начелник државне безбедности Босне и Херцеговине родом из Ограђеновца код Горњег Рахића је њему

саветодавно иако не и формално наредбодавно био велики ауторитет. [REDACTED] је био припадник државне безбедности и он од [REDACTED] непосредно никада није добио ниједан конкретни задатак.

У односу на овлашћења Османа Османовића да ухапси или притвори неко лице и одреди његово задржавање, овај сведок је изјавио је да су своја овлашћења црпили из овлашћења која су као службена лица имали док су радили у Брчком пре рата и да су имали овлашћење да затворе и спроведу у затвор у Тузлу лица која затекну у извршењу кривичног дела.

Према изјави [REDACTED] редовни и резервни радници службе државне безбедности одређени су ратном систематизацијом коју су добили пред почетак рата.

Он дозвољава могућност да се Осман Османовић појављивао у тој групи пре његовог доласка у Горњи Рахић, дакле 15. односно до 20. маја 1992. године али након тог датума се није појављивао, а што важи и за Галиба Хацића. Истакао је да првих 15 дана рата није било систематичности у послу и да због тога не може да окарактерише улогу Османа Османовића у том периоду, стим да зна да Осман Османовић није био у контакту са органима власти, да није имао инструкције са вишег нивоа у то време, већ да су једноставно и припадници Службе државне безбедности и припадници Службе јавне безбедности, односно криминалистичке службе сви били заједно у наведеној кући у центру Горњег Рахића и да су одрађивали све што би искрсло. У мају месецу 1992. године је заиста било тешко раздвојити криминалистичку службу, полицију, оперативну групу, службу државне безбедности, да је Осман по свом чину био припадник јавне безбедности, али је са друге стране обављао и разговоре са лицима.

Може да каже да је Осман када је он дошао у Горњи Рахић и већи део маја месеца био са оперативном групом државне безбедности, да је био припадник оперативне групе државне безбедности иако за то, као ни остали припадници ове групе није добио никакво решење.

Сведок [REDACTED] чији исказ је суд у потпуности прихватио, објаснио да у периоду мај-јуни 1992. године, он и Осман Османовић нису били распоређени у истим органима. До половине маја нису ни били ангажовани на било којим пословима и сви су до половине маја били некакви слободни стрелци и ходали су од места до места. Ови његови наводи у складу су са наводима исказа сведока [REDACTED]. У првој половини маја он није имао никакву функцију, био је јединка до дана 19.5.1992. године када је одлуком Ратног председништва именован у комисију за прикупљање чињеница о почињеним ратним злочинима на подручју окупираног града Брчко.

Сведок [REDACTED] наводи да су од почетка рата постојали су пунктови на путу барикаде, а о чему су се изјашњавали други сведоци. Утврђено је да су на ови пунктовима, биле постављене вреће, да је ове пунктове организовала полиција, али неке друге неке друге структуре из месних заједница, али не војска, по изјави сведока [REDACTED], обзиром да почетком маја војска није била ни формирана. Већина сведока изјашњавала се о припадницима распоређеним на пунктовима и по изјавама свих ових сведока: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] на пунктовима је била полиција, по изјави сведока [REDACTED] полицајци из резервног састава полиције, а према изјави [REDACTED] и извесних структура месних заједница, а оштећени [REDACTED] је детаљно описао да су се на пунктовима налазили и «ХОС-овци» у црним оделима са ознаком «U» на капама.

Сведок [REDACTED] изјавио је да је у Горњи Рахић дошао у другој половини маја месеца, да је био припадник оперативне групе службе државне безбедности и није му познато када је ова група формирана. У овој групи затекао је своје бивше колеге раднике службе државне безбедности: [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], а касније им се придружио и [REDACTED] и други резервни радници који су припадали тој оперативној групи. У време када се он придружио групи осим Бошњака у групи су били и Хрвати: [REDACTED] активни радник детачмана Службе државне безбедности Брчко пре рата, а након пет до шест месеци придружили су им се [REDACTED] и [REDACTED], такође Хрвати. Станица јавне безбедности је била смештена на локацији у непосредној близини такозване „Бегове куће“ у којој су били смештени на почетку рата, а након три месеца због авиобомбардовања преселили су се у простор некадашње ћевабџинице на 100 до 150 метара удаљености. За време рада у оперативној групи безбедности Горњи Рахић [REDACTED] по изјави сведока [REDACTED] није издавао било какве задатке нити је трансферисао наређења, нити је присуствовао састанцима оперативне групе којима је он присуствовао. Није му познато ко је био старешина Осману Османовићу у станици јавне безбедности у Горњем Рахићу, а мисли да то није био [REDACTED]. Од маја до краја јула 1992. године није обављао било какве службене задатке са Османом Османовићем и Галибом Хацићем. Ни [REDACTED], ни [REDACTED] нису му били надређени, нити су му икада издавали било какве наредбе.

Према исказу [REDACTED] дана 17.5.1992. године формирана је 108. ХВО бригада, за командата бригаде именован је [REDACTED], а тада [REDACTED] именован за помоћника команданта за безбедност у 108 ХВО бригади. Мусић је пре рата био републички министар државне безбедности. Пре формирања 108. ХВО бригаде према изјави [REDACTED] у Окрајцима је био нуклеус јединице која ће се касније назвати бригада. До тада је владало хаотично стање обзиром да су се млади људи организовали за борбу унутар месних заједница.

Дана 19.5.1992. године по изјави [REDACTED], одлуком Ратног председништва он је именован у комисију за прикупљање чињеница о почињеним ратним злочинима на подручју града Брчко које су заузеле српске стране која је бројала пет чланова, а која је формирана са разлога што је тога дана извршена размена 20 заробљених лица из логора «Лука» са којима су у наведеном периоду обављали информативне разговоре, узимали им изјаве и сачињавали службене белешке о ситуацији у Брчком. Комисија је бројала пет чланова, а касније се проширивала, а ради извршавања задатака са припадницима државне безбедности [REDACTED] и [REDACTED] и још једним предратним радником Службе државне безбедности организовао је радну групу. То је била група државне безбедности која је носила назив Оперативна група Горњи Рахић. Разговоре са наведеним лицима обављали су [REDACTED] и [REDACTED]. [REDACTED] се групи прикључио касније, а по изјави [REDACTED] није био припадник ове оперативне групе државне безбедности него је припадао служби јавне безбедности, односно Одељењу криминалистичке технике Одељењу ОКП, заједно са Османом Османовићем и Галибом Хацићем.

Дана 17.6.1992. године сведок [REDACTED] је према његовом исказу именован је за помоћника начелника Штаба 108. ХВО бригаде за обавештајне послове које је обављао до 1.2.1993. године. Директно надређени био му је начелник Штаба бригаде стим што је 22.12.1992. године добио решење о именовању за начелника Станице јавне безбедности у Горњем Рахићу. У мају месецу имао је само овлашћење из одлуке о комисији, а у јуну месецу добио је овлашћење од командата 108. ХВО бригаде за

прикупљање обавештајних података, након чега је напустио подручје Горњег Рахића на месец дана.

Однос између 108. ХВО бригаде и Оперативне групе државне безбедности Горњи Рахић према изјави сведока [REDACTED], био је коректан, то су биле две потпуно одвојене институције која једна другој нису могле издавати наредбе.

Између њега и [REDACTED] није било надређености и подређености, он је као оперативац могао примати наредбе од начелника Штаба [REDACTED] и преко начелника Штаба од [REDACTED] команданта 108. ХВО бригаде.

Осман је био инспектор у Станици јавне безбедности ОКП по изјави ових сведока, и они су имали одрешене руке сви да раде све послове које су требали, а он никада Осману није издао било какву наредбу.

Опште је позната чињеница да је четворочлано председништво Социјалистичко Федеративне Републике Југославије, дана 4.5.1992. године донело одлуку да се Југословнска Народна Армија до 20.05.1992. године повуче са простора БиХ, што је и учињено, а дана 12.5.1992. године оформљена је Војска Републике Српске.

Стога је поуздано утврђено да [REDACTED] и [REDACTED] нису били надређени оптуженом Осману Османовићу да оперативна група Државне безбедности није ни постојала до 19.5.1992. године, да је оптужени Осман Османовић био како и сам у својој одбрани наводи био припадник Министрства унутрашњих послова Босне и Херцеговине Центра службе безбедности Тузла – Станица јавне безбедности Брчко која је у ратним условима измешена у Горњи Рахић, а у односу на које околности су у својим исказима били међусобно сагласни сведоци [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] и сви остали сведоци који су се изјашњавали о формалној припадности јавној безбедности оптуженог Османа Османовића у првој половини маја 1992. године и да је у том периоду само вршио испитивања заједно са предратним припадницима Државне безбедности.

За разлику од припадника Јавне безбедности у наведеном периоду припадници Државне безбедности нису имали решење о припадности одређеној групи или формацији, а постојала је само ратна систематизација коју су припадници државне безбедности добили пре рата по којој су одређени редовни и резервни радници службе ДБ, а оптужени Осман Османовић који није био редовни припадник Службе државне безбедности по овој систематизацији није постао ни резервни припадник државне безбедности обзиром да је по изјавама бројних саслушаних сведока припадао Служби јавне безбедности, а што тврде сви саслушани сведоци припадници Државне безбедности, а сведок [REDACTED] је детаљно описао припадност и активности оптуженог Османа Османовића на самом почетку избијања ратног сукоба на територији ове општине, а описао је и обавезе припадника јавне безбедности по избијању оружаних сукоба према депеши Министарства унутрашњих послова Сарајево из марта – априла 1992. године. Осман Османовић је према наводима [REDACTED] припадао Криминалистичкој полицији Станице јавне безбедности Брчко, а суд није прихватио наводе сведока [REDACTED] да су оптужени Осман Османовић и Галиб Хаџић због обима послова придодати у мају оперативној групи Државне безбедности обзиром да је утврђено да је ова група тек касније званично формирана, а да је дошло до повећаног обима послова у периоду када је та група и формирана након извршене размене заробљеника из логора «Лука», а да од тог периода Осман Османовић је даље поступао у оквиру послова и задатака Службе јавне безбедности.

Испитивања, дакле од формирања ове групе оптужени Осман Османовић, наставља да врши послове у оквиру Службе јавне безбедности о чему су се изјашњавали сви сведоци па и [REDACTED] да су се вратили у ову групу Јавне безбедности. Испитивања над притвореним лицима које је у инкриминисаном периоду обављао заједно са припадницима државне безбедности је стога вршио је без икаквог формалног овлашћења, а што потврђују и записници о датим изјавама оштећеног [REDACTED] у које је извршен увид на главном претресу, које оптужени Осман Османовић није ни потписивао као овлашћено службено лице. При томе је у једном записнику који је потписао [REDACTED], а који је сачињен дана 15.8.1992. године наведено да је овај записник сачињен од стране Штаба Територијалне одбране Републике БиХ – Сектор безбедности Брчко, а други записник од 29.7.1992. године о изјави [REDACTED] потписан од стране [REDACTED] и службеника ДБ БиХ Јашаревић Сенада, да је сачињен од стране МУП Сарајево Окружни СУП Тузла, Сектор државне безбедности, Оперативна група Горњи Рахић, а што је све у складу са изјавама сведока у односу на период када је ова група формално организована и у односу на њене припаднике.

Имајући у виду све напред наведено, суд је прихватио део одбране оптуженог Османа Османовића да је био припадник Министарства унутрашњих послова Босне и Херцеговине, Центра служби безбедности Тузла, Станица јавне безбедности Брчко, која је према изјави [REDACTED] на основу депеше Министарства унутрашњих послова која им је достављена у марту или априлу 1992. године била измештена у Горњи Рахић.

Да је оптужени Осман Османовић извршио кривично правне радње у односу на оштећеног, сада покојног [REDACTED] дана 13.5.1992. године у Горњем Рахићу, описане под тачком 1 изреке пресуде утврђено је на основу исказа сада покојног сведока-оштећеног [REDACTED], испитаног пред Основним судом Брчко дистрикта у предмету број 96 0 К 020424 10 К, на главном претресу дана 28.5.2013. године, а који кривични поступак је вођен против оптуженог Галиба Хацића и др., везано за догађаје који су предмет и овог кривичног поступка, као и на основу исказа сведока – оштећеног [REDACTED]. Наиме, сведок – оштећени [REDACTED] у датом исказу пред Основним судом Брчко дистрикта навео је да су га дана 13.5.1992. године по лишењу слободе на пункту на уласку у Горњи Рахић припадници полиције муслиманске националности одвели у полицијску станицу Горњи Рахић која је била смештена у једној старој кући у центру Рахића где га је примио Галиб Хацић заједно са Османом Османовићем и Мидом, да су сви они били предратни инспектори полиције у Брчком, да су у канцеларији била још нека лица чијих се имена не сећа, да су Осман Османовић и Галиб Хацић седели за својим радним столовима, а да су остали припадници полиције су стајали или су били наслоњени на њихове столове, да је у тој просторији отпочето његово испитивање, које је отпочео око 17,00 часова поподне и да је трајало током читаве ноћи све до јутра, при чему су му питања постављала сва три инспектора Галиб Хацић, Осман Османовић и инспектор Мидо, истовремено, да су га питали куда је кренуо и са којим циљем, да су тражили да им саопшти податке о командном кадру, наоружању српских снага и о кретању српске војске у Брчком, да нису били задовољни његовим одговорима обзиром да на многа њихова питања није ни знао одговоре, јер није учествовао у ратним збивањима будући да је био ослобођен од служења војске још пре рата, да су га због тога тукли и малтретирали, да се испитивање наставило током читаве ноћи, као и малтретирање и наизменично задавање удараца полицијским палицама, дрвеним палицама, пушкама, деловима секире, рукама и ногама по читавом телу, при чему су најактивнији у погледу његовог злостављања били Хацић Галиб, Осман Османовић, инспектор Мидо и још два лица чији идентитет

му није познат, да је био тучен до те мере да се у неколико наврата онесвестио, да су га потом поливали водом и приморавали га да пије урин и да је то испитивање трајало све до јутра, када је пребачен је у Расадник и то у комору од лима, која је заправо служила за превремено сазревање воћа и поврћа, која је била мрачна, без прозора. У комори је затекао лица која у први мах није могао да препозна, обзиром да је био мрки мрак, а у разговору са тим лицима препознао је „[REDACTED] фотографа“. Такође је навео да је током боравка у комори више пута био испитиван, често и два пута дневно, најчешће од стране Галиба Хацића али понекад и од стране Османа Османовића, да је поред малтретирања која је доживљавао током испитивања, као и остала заробљена лица, био малтретиран и од стране војника који су и поред полицијског обезбеђења улазили у комору за сазревање воћа кад год су то хтели, током ноћи.

Такође, сведок-оштећена [REDACTED], ћерка сада покојног оштећеног [REDACTED] у свом исказу на главном претресу је навела да [REDACTED] није познавала лично, али да има сазнања о том лицу која потичу из приче њених родитеља и [REDACTED] који су током њиховог дружења говорили да је [REDACTED] био заједно са њима заробљен, да је трпео мучења као и њен отац и [REDACTED] и да је био тучен до мере да се онесвешћивао и да су [REDACTED] тукли сви који су били у том логору, па чак и Осман Османовић.

Коначно, сведок – оштећени [REDACTED], који је у овом периоду такође био заточен у импровизованом логору у Окрајцима, у комори за сазревање воћа испитан пред Тужилаштвом за ратне злочине и пред судом на главном претресу, изјавио је да је када је доведен у логор „Горњи Рахић“ ту је већ било око 10 заробљених људи. Сећа се да је ту био [REDACTED], кога познаје из периода пре рата, а кога су сви у Брчком звали „[REDACTED]“, а осим њега међу заробљенима су били и [REDACTED] и фотограф [REDACTED], обојица цивили из Брчког и да се сећа да је једном приликом око 15-16 часова поподне, изведен да истовари смеће из контејнера који су се налазили испред коморе за сазревање воћа а били су поређани 250 до 300 метара дуж улице све до канцеларије у којој су вршена испитивања и да је том приликом видео како су Галиб Хацић и Осман Османовић извели [REDACTED] из коморе, којом приликом је Осман Османовић био веома љут на [REDACTED] и тукао га је тако што га је ударао ногама и песницама и говорио му: „Маму ти јебем, тебе ћу убит нећеш изаћи жив“, да му је задао толико удараца да се [REDACTED] умокрио и да је са места на ком се налазио док је истоварао смеће видео да су Радушићу панталоне напред биле мокре пре него што су га однели назад до коморе и убацили унутра.

Ценећи исказе наведених сведока сваки засебно и у међусобној повезаности, суд налази да су њихови искази у погледу наведених околности логични и уверљиви, да се међусобно потврђују и допуњују, и да у склопу чињеница утврђених на основу писаног налаза и мишљења судског вештака Зденка Цихларжа, о телесним повредама констаованим код оштећеног [REDACTED], које су према налазу и мишљењу вештака могле настати управо онако како је то оштећени [REDACTED] описао приликом његовог прегледа, дају поуздан основ за закључак да је оптужени Осман Османовић предузео радње извршења кривичног дела дана 13.5.1992. године у Горњем Рахићу према оштећеном [REDACTED] управо на начин како је то описано у тачки 1 изреке пресуде.

Сходно наведеном, по оцени суда, сва лица која су овом приликом вршила испитивање [REDACTED], међу којима је био и Осман Османовић, као и лица која су током овог испитивања предузимала друге радње у односу на оштећеног - нечовечно поступала наносећи му тешку телесну патњу задавањем удараца

полицијским палицама, дрвеним палицама, пушкама, деловима секире, рукама и ногама по читавом телу и повреду достојанства приморавајући га да пије урин, поступали су као саизвршиоци, у потпуности свесни да према лицу које је припадник друге стране у оружаном сукобу и које је онемогућено за отпор услед лишења слободе, наизменично врше повреду телесног интегритета и нечовечно поступање, свако од њих саглашавајући се са предузетим радњама другог и прихватајући те радње као своје, свесни заједничког деловања које су и хтели, у циљу да од оштећеног [REDACTED] [REDACTED] изнуде податке о командном кадру, наоружању српских снага и о кретању српске војске у Брчком.

Да је оптужени Осман Османовић предузео радње извршења кривичног дела у односу на оштећеног [REDACTED] неутврђеног дана у јуну месецу 1992. године током његовог испитивања, утврђено је на основу исказа сведока – оштећеног [REDACTED] и сведока-оштећене [REDACTED] датих пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу, као и на основу фотографија и видео-снимка сведока-оштећеног снимљених током његовог боравка у импровизованом логору у Горњем Рахићу, на основу медицинске документације у списима, те на основу писаног налаза и мишљења судског вештака доктора Зденка цихларжа о телесним повредама код оштећеног и изјашњења овог вештака на главном претресу пред овим судом.

Наиме, оштећени [REDACTED] је у својим исказима датим пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу до детаља описао шта се дешавало током његовог првог испитивања које је обављено неколико дана након што је доведен у импровизовани логор у Горњем Рахићу. У свом исказу пред Тужилаштвом за ратне злочине је навео да су га по лишењу слободе и довођењу у Горњи Рахић испитивали инспектори Галиб Хаџић и [REDACTED] у присуству инспектора Османа Османовића и [REDACTED], припадника специјалне јединице. Осман Османовић се за време тог испитивања шетао по просторији док су сви остали седели и у једном тренутку му се обратио речима: „Маму ти јебем Чето што лажеш“, након чега га је ошамарио. Током тог испитивања [REDACTED] је држао пиштољ уперен у његов потиљак, а Галиб Хаџић му је наредио да стави руке на сто и ударао га је по рукама дршком од метле, а од задобијених повреда и данас има последице на рукама. Галиб га је током тог испитивања ударао и рукама и ногама, као и [REDACTED], при чему је Галиб на ногама имао обувене ципеле, а [REDACTED] је био у чизмама. [REDACTED] га је том приликом само шамарао пар пута. Ово испитивање и злостављање је трајало око сат времена, а Осман Османовић је све време био присутан у тој просторији. Овом приликом, од удараца које су му задавали био је сав крвав и немоћан и није могао да гледа јер су му се очи затвориле од повреда, сломљен му је нос, поломљено му је више ребара и грудни кош, избијено му је више зуба, а о задобијеним повредама приложио је видео снимак и своју фотографију, који су изведени као доказ односно емитовани на главном претресу.

У свом исказу на главном претресу, сведок-оштећени [REDACTED] је поновио да је Осман Османовић био један од инспектора који су присуствовали његовом испитивању, с тим што га је Галиб кога су звали „Гале“ испитивао о информацијама које су их занимале, а Осман је ходао око стола и на сваки његов одговор Галиб му је говорио „Лажеш!“, а да му је онда у једном тренутку пришао Осман Османовић и обратио му се речима: „Лажеш Чето“ и ошамарио га, након чега су остали наставили да га туку. [REDACTED] му је за време тог испитивања држао уперен пиштољ у потиљак, а остали су му великим словима писали шта треба да изјави, да су га приликом испитивања тукли дршком од метле по рукама и ногама обувеним у чизме, да су га боли шилима по прстима руку.

Ови наводи сведока-оштећеног [REDACTED] у складу су са чињеницама утврђеним на основу писаног налаза и мишљења судског вештака доктора Зденка Цихларжа и изјашњења вештака на главном претресу из којих је утврђено да су повреде констатоване код оштећеног управо могле настати на начин на како то сведок описује.

Сведок [REDACTED] у свом исказу на главном претресу навела је да је [REDACTED] упознала након што су њен отац и он пуштени из заробљеништва у лето 1992. године, када су постали породични пријатељи. Са [REDACTED] никада није лично разговарала, али је пуно пута присуствовала разговорима које је он водио са њеним оцем, а из њихове приче је схватила да су они већи део времена од два и по месеца колико се њен отац налазио у том логору провели заједно, с тим што није сигурна када је [REDACTED] доведен у логор, а мисли да је размењен касније од њеног оца. Из њихове приче је схватила да су њих двојица у том логору имали исти третман, да су доживели исту тортуру и да су их заједно водили да ваде неексплодиране гранате, а њихове приче о боравку у логору су биле сагласне и међусобно су се допуњавале.

Ценећи исказе наведених сведока сваки засебно и у међусобној повезаности, суд налази да су њихови искази у погледу наведених околности логични и уверљиви, да се међусобно потврђују и допуњују, и да у склопу чињеница утврђених на основу писаног налаза и мишљења судског вештака медицинске струке Зденка Цихларжа, о повредама констатованим код оштећеног [REDACTED], које су према налазу и мишљењу вештака могле настати управо на начин како је то утврђено да је оптужени Осман Османовић као саизвршилац, заједно са још једним инспектором криминалистичке полиције и са припадницима службене безбедности учествовао у извршењу кривичног дела дана јуна месеца 1992. године, приликом испитивања оштећеног [REDACTED], управо на начин како је то описано у тачки 2 изреке пресуде.

Иако је утврђено да је оптужени Осман Османовић приликом испитивања оштећеног [REDACTED] од свих кривично-правних радњи наведених у тачки 2 изреке пресуде незадовољан одговорима оштећеног, пришао и уз речи: „Маму ти јебем, чето, што лажеш?“ снажно га ударио руком по лицу, док су остале радње извршења кривичног дела предузимали остали присутни инспектори и друга присутна лица, суд налази да су све те кривично-правне радње предузимане за време вршења његовог испитивања од стране инспектора Галиба Хацића и других инспектора, међу којима је био и Осман Османовић, управо из разлога што инспектори нису били задовољни одговорима које је оштећени [REDACTED] давао на питања о положајима српских оружаних формација и врсте наоружања којима располажу, а што је био и разлог због чега му је оптужени пришао, ударио му шамар и обратио му се на описани увредљив и понижавајући начин.

Сходно наведеном, по оцени суда, сва лица која су овом приликом вршила испитивање [REDACTED], као и лица која су током овог испитивања предузимала друге радње у односу на оштећеног међу којима је био и оптужени Осман Османовић, а која лица су оштећеном наносила телесне повреде, нечовечно поступала, ударајући му шамаре, обраћајући му се на увредљив и понижавајући начин, уз претњу пиштољем упереним у главу оштећеног читавим током испитивања, поступали су као саизвршиоци, у потпуности свесни да према лицу које је припадник друге стране у оружаном сукобу и које је онемогућено за отпор услед лишења слободе, наизменично врше повреде телесног интегритета, застрашивање и нарочито увредљиво и понижавајуће поступање, свако од њих прихватајући те радње као своје, што су сви они и хтели, обзиром да су имали заједнички циљ - да од оштећеног изнуде информације о

положајима оружаних формација друге стране у сукобу и врстама наоружања којима располажу.

Да је оптужени Осман Османовић предузео радње извршења кривичног дела у односу на оштећеног, сада покојног [REDACTED], неутврђеног дана у јуну месецу 1992. године током периода у којем је оштећени био затворен у импровизованом логору на Окрајцима, утврђено је на основу исказа сведока—оштећеног [REDACTED], сведока-оштећене [REDACTED] датих пред Тужилаштвом за ратне злочине и на главном претресу, сведока [REDACTED] на главном претресу.

Сведок-оштећени [REDACTED] у свом исказу пред Тужилаштвом за ратне злочине је навео да је једном приликом док је товарио смеће видео да је Осман Османовић тукао [REDACTED], мада мање него што је тукао [REDACTED] обзиром да је [REDACTED] био из српског села Лукавица које се налази одмах до муслиманског села Брњик, па су га поједини муслимани из Брњика који су га познавали штитили и нису дозвољавали да га други туку. Међутим [REDACTED] је тражио да буде премештен у тузлански затвор, у нади да ће тамо брже бити размењен и тада су га извели из коморе. Осман га је том приликом тукао и то тако што га је ногама ударао у пределу стомака, ногу и главе, којом приликом је [REDACTED] задобио расекотину у пределу лица, све то је трајало око 10 минута, а он је то видео обзиром да се налазио у близини и товарио смеће. Након што га је Осман истукао [REDACTED] су припадници специјалне јединице увели у канцеларију за испитивање и више није могао да види шта се са њим дешава, али је видео када су га извели из канцеларије, убацили у возило „Кеди“ и одвезли га. Претпоставља да су [REDACTED] тада одвезли у тузлански затвор јер га након тога више није видео у логору у Горњем Рахићу. При овом исказу, сведок – оштећени [REDACTED] је остао и на главном претресу, с тим што је додао да је наведеном приликом Осман Османовић тукао оштећеног [REDACTED] заједно са црнокошуљашем Шоком, да су га поломили, с тим што му је више удараца задавао Осман Османовић, да је видео да је [REDACTED] изгубио свест и да је задобио такву расекотину да су му се виделе кости.

Сведок-оштећена [REDACTED], која је била супруга оштећеног, сада покојног [REDACTED], у свом исказу у истрази и на главном претресу је навела да је њен супруг био пољопривредник, да је заробљен 27.5.1992. године на повратку из Брчког, у месту Ратковић, општина Челић од стране војне јединице БиХ, Живиничке осе и одведен најпре у логор који се налазио у Горњем Рахићу, а потом је пребачен у затвор у Тузли, где се налазио до 12.7.1992. године, када је пуштен на слободу и вратио се кући. Од лица која су заједно са њим била заробљена у логору у Горњем Рахићу, супруг јој је спомињао [REDACTED] и лице са надимком „[REDACTED]“, која она лично не познаје, с тим што [REDACTED] њени зет и ћерка.

Сведок [REDACTED] у свом исказу на главном претресу навео је да је са Симић Радом у два или три наврата разговарао крајем маја - јуна месеца 1992. године у Окрајцима код Горњег Рахића, где се пре рата налазило шумско газдинство. Тим разговорима није присуствовао нико осим њега и [REDACTED], а сходно правилима Службе државне безбедности, о тим разговорима је сачинио службену забелешку или изјаву. Почетком јуна месеца 1992. године је чуо да је [REDACTED] из те притворске јединице у Окрајцима пребачен у затвор у Тузлу.

На основу исказа [REDACTED] који је суд у наведеном делу прихватио као веродостојан налазећи да је логичан и уверљив, при чему је у погледу чињенице да се [REDACTED] налазио у овом логору сагласан са исказом сведока [REDACTED] и [REDACTED], а везано за статус цивилног лица оштећеног [REDACTED] његов исказ је

сагласан са исказом сведока-оштећене [REDACTED], те да је утврђено је да је оптужени Осман Османовић као саизвршилац, заједно са још једним лицем припадником исте стране у сукобу којој је и сам припадао, неутврђеног дана јуна месеца 1992. године, у импровизованом логору на Окрајцима код Горњег Рахића предузео радње кривично-правне радње у односу на оштећеног [REDACTED] на начин описан под тачком 3 изреке пресуде и управо на начин како је то описано.

Под ратним злочином подразумевају се разни облици нечовечног поступања са одређеним категоријама лица за време рата или у вези са ратом, чиме се тешко крше правила норми међународног хуманитарног права, како уговорног тако и обичајног, а обавеза инкриминисања оваквих повреда предвиђена је превасходно женевским конвенцијама од 12. августа 1949. године и допунским протоколима уз наведене конвенције из 1977. године, које су ратификоване и кинкорпорисане у домаће законодавство одлуком Народне скупштине бивше Федеративне Народне Републике Југославије из 1950. године .

Да би се радило о ратном злочину неопходно је да је дело учињено за време рата или оружаног сукоба. Да је у време извршења дела на подручју Босне и Херцеговине био у току оружани сукоб припадника спрске, муслиманске и делом хрватске стране, а почетком сукоба на подручју Брчко дистрикта између уједињених муслиманских и хрватских снага са једне стране и српских снага са друге стране, несумњиво је и неспорно, при чему се као званични податак у почетку сукоба у БиХ узима 6. април 1992. године, а на подручју Брчко дистрикта овај сукоб је отпочео као што је то напред наведено рушењем мостова на Сави дана 30. априла 1992. године, на Сави, што је утврђено на основу исказа свих испитаних сведока. Оружано насиље на подручју БиХ је трајало све до потписивања Дејтонског мировног споразума у новембру 1995. године.

У конкретном случају ради се о унутрашњем оружаном сукобу, који је био таквог обима и интензитета који омогућавају примену правила међународног права садржаних у IV Женевској конвенцији о заштити грађанских лица за време рата, чији члан 3 који се иначе односи на сукобе који немају међународни карактер, обавезује сваку од страна у сукобу да у случају оружаног сукоба који избије на територији једне од уговорница, примењују одредбе овог члана конвенције као и правила Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба (Протокол II), при чему је члан 3 заједнички за све четири Женевске конвенције.

Правном оценом утврђеног чињеничног стања, суд је нашао да су се у радњама оптуженог Османа Османовића стекла сва битна законска обележја кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног закона Савезне Републике Југославије у вези члана 22 Кривичног закона Савезне Републике Југославије.

Кривично дело ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ подразумева да је учинилац предузео барем једну од инкримисаних радњи које су постављене у закону алтернативно, а поред тога, неопходно је и да се предузетим радњама крше правила међународног права. У конкретном случају утврђено је да је оптужени Осман Османовић прекршио наведене одредбе Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата од 12.8.1949. године и члана 3 став 1 тачка а и ц, као и члана 4 став 1 и 2 тачка а, е и х Допунског протокола уз Женевске конвенције о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба (протокол II).

Ово са разлога што је утврђено да је оптужени Осман Османовић, као припадник

муслиманско-хрватске стране оружаног сукобу и то припадник Службе јавне безбедности – инспектор полиције ПС Брчко, која је у инкриминисаном периоду била измештена у Горњи Рахић, за време оружаног сукоба, према заштићеним лицима српске националности предузимао радње које представљају кршење правила међународног хуманитарног права и то нечовечно поступање, примењивње мера застрашивања, мучење, наношење велике патње и повреда телесног интегритета и здравља оштећенима на начин ближе описан у изреци пресуде.

Суд је све радње извршења кривичног дела предузете против оштећеног [REDACTED] правно квалификовао као радње извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 Кривичног законика Савезне Републике Југославије, заједно са радњама предузетим против оштећених [REDACTED] и [REDACTED], а не као засебно кривично дело – ратни злочин против ратних заробљеника из члана 144 став 1 КЗ СРЈ, како је то оптуженом стављено на терет тачком 3 прецизиране оптужнице.

Приликом доношења овакве правне оцене, суд је најпре имао у виду околности под којима су кривично-правне радње описане у прецизираној оптужници извршене, јединство места и кратак временски период извршења оба дела описана у оптужници, као и околност да је понашање према свим оштећеним који су били испитивани и били затворени у импровизованом логору на Окрајцима било истоветно. Надаље, суд је узео у обзир и несумњиву чињеницу да су сви остали оштећени обухваћени оптужницом осим оштећеног [REDACTED] били цивили и да је оштећени [REDACTED], мада припадник српских снага, био лице онеспособљено за борбу услед лишења слободе, а што му омогућава статус заштићеног лица у смислу члана 3 IV Женеуске конвенције. Коначно, суд је имо у виду да према одредбама Међународног хуманитарног права, присуство појединца нецивила унутар цивилног становништва не лишава становништво цивилног карактера, већ је довољно да је оно претежно цивилног карактера, као што је овде случај. Узимајући све напред наведено у обзир, суд је нашао да радње извршења кривичног дела предузете против оштећеног [REDACTED] представљају саставни део кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, предузетог против осталих оштећених у овом кривичном предмету и да не постоји правни основ утемељен у домаћем закону као ни у одредбама Међународног хуманитарног права који би оправдао да се кривично-правне радње предузете против оштећеног [REDACTED] правно квалификују као засебно кривично дело.

Стога је Оптужени Осман Османовић оглашен кривим за извршење једног кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 у саизвршилаштву, у вези члана 22 КЗ СРЈ.

Тачком 1. прецизиране оптужнице Тужилаштва за ратне злочине оптуженом Осману Османовићу је стављено на терет да је дана 6.5.1992. године, након што му је доведено цивилно лице оштећени [REDACTED], претходно лишено слободе у свом путничком возилу на контролном пункту у Горњем Рахићу, отпочео испитивање овог лица за његова сазнања о активностима српских снага у ратним догађањима у Брчком, о његовом наводном учешћу у припремању истих, којом приликом му је од стране другог припадника исте стране у оружаном сукобу којој је припадао и окривљени прећено да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив, након чега га је окривљени Осман Османовић без решења о задржавању, односно притварању, противзаконито затворио, тако што га је закључао и изашао из просторије, да би га сутрадан ујутру, дана 7.5.1992. године припадници исте стране у оружаном сукобу

одвели у оближњи лимени објекат са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа (комора), из које је, потом, у више наврата извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање, као и на вађење из земље неексплодираних мина, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат

Из чињеница утврђених на основу исказа сведока – оштећеног [REDACTED] утврђено је да је оштећени након што је заустављен на пункту на улазу у Горњи Рахић одведен у неку канцеларију код Османа Османовића, који је и пре рата био инспектор полиције у Брчком, да га је Осман питао да ли припада некој странци, на шта је он одговорио да не припада, да је Осман Османовић њим обавио неформални разговор, да га је потом одвео у другу кућу, у просторију која се налази на спрату, у коју је након два-три минута ушао Галиб Хацић кога је од раније познавао из виђења из Брчког а за кога му је такође било познато да је био инспектор у полицији у Брчком, да му је Галиб Хацић тада у присуству Османа Османовића рекао: „Ти сликар, ако шта будеш крив, ово ће ти пресудити“, показујући на нож који је држао за каишем са леве стране и одмах изашао из просторије, а да је након краћег времена изашао и Осман Османовић и за собом закључао врата, а да му претходно није саопштио због чега га закључава, односно задржава ни да ли је осумњичен за неко кривично дело.

По оцени суда, то што је оптужени Осман Османовић био присутан у просторији када је од стране другог присутног припадника исте стране у оружаном сукобу којој је припадао и окривљени односно Галиба Хацића, такође предратног инспектора полиције из Брчког, прећено да ће му бити пресуђено ножем ако се утврди да је крив, не представља радњу извршења предметног кривичног дела оптуженог Османа Османовића нити се оптужени Осман Османовић може сматрати саизвршиоцем, обзиром да сведок-оштећени [REDACTED] ниједног тренутка не наводи да му је тада Осман Османовић лично упутио било какве претње или да се било каквом конклюдентном радњом исказао да се придружује претњи коју му је упутио Галиб Хацић. Одговорност за нечињење, као начин извршења кривичног дела постоји уколико лице има дужност да спречи неко понашање, која дужност постоји код надређених лица у односу на своје подређене, а из исказа свих испитаних сведока припадника јавне и државне безбедности у Горњем Рахићу утврђено је да оптужени Осман Османовић није био надређени Галибу Хацићу, да су њих двојица у погледу свог службеног положаја били равноправни, да су пре рата били припадници службе јавне безбедности СУП Брчко, као инспектори криминалистичке полиције, а да су се у инкриминисаном периоду придружили припадницима службе државне безбедности и учествовали у испитивању лица српске националности.

Надаље, да би радња противзаконитог затварања представљала радњу извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, потребно је да се ова радња чини уз кршење неког од изричито пописаних правила међународног права из члана 3 IV Женевске конвенције о заштити грађанских лица за време рата и Допунског протокола уз Женевске конвенције од 12.8.1949. године о заштити жртава немеђународних оружаных сукоба, који прописи међутим затварање цивилних лица за време немеђународних оружаных сукоба, само за себе, не прописују као једно од забрањених поступања, па ова радња по оцени суда самим тим не представља радњу извршења предметног кривичног дела.

Такође, ни околност да је оштећени [REDACTED] према наводима прецизиране оптужнице након што је закључан у просторији од стране оптуженог Османа Османовића, наредног јутра дана 7.5.1992. године од стране припадника исте

стране у оружаном сукобу одведен у оближњи лимени објект са бетонском подлогом, без прозора, природне светлости, свежег ваздуха, воде и нужника, који је раније служио за сушење воћа и поврћа (комора), из које је, потом, у више наврата извођен на испитивање, физичко и психичко злостављање, као и на вађење из земље неексплодираних граната, са чим је окривљени Осман Османовић као један од главних иследника у логору био упознат, не може се приписати у кривицу оптуженом Осману Османовићу. Наиме, по спроведеном доказном поступку, суд налази да нема доказа да је оштећени [REDACTED] након што је био закључан у просторији у коју су накнадно доведена још четири лица српске националности, наредног јутра по наредби Османа Османовића заједно са овим лицима спроведен у импровизовани затвор у Окрајцима, а ни доказа да је оптужени Осман Османовић био овлашћен и могао да доноси одлуке о затварању приведених лица у импровизовани затвор. Такође, ниједан од изведених доказа не потврђује наводе оптужнице да је оптужени Осман Османовић био један од главних иследника у логору, изузев исказа сведока [REDACTED], који наводи сведока цењени у међусобној вези са исказима свих осталих испитаних сведока нису били прихваћени. из чега суд утврђује да оптужени Осман Османовић, као припадник службе јавне безбедности који се у инкриминисаном периоду неформално придружио групи припадника Државне безбедности и вршио је са њима испитивање лица у овом импровизованом логору. Поред наведеног, ниједан сведок, осим већ поменутог [REDACTED] није изјавио да је оптужени Осман Османовић имао било каква овлашћења у односу на овај импровизовани логор нити да је био надређени лицима која су вршила обезбеђење овог логора, па самим тим ни доказа да је могао утицати на поступање према затвореним лицима, а чињеница да је оптужени био обавештен о нехуманим условима у којима су се затворена лица налазила, о физичком и психичком злостављању затворених лица која је чинио неко други и обавештеност о томе да су [REDACTED] и друга лица српске националности била вођена на вађење из земље неексплодираних граната, сама по себи не представља саизвршилаштво у кривичном делу, будући да одговорност за нечињење, односно неспречавање као начин извршења кривичног дела постоји само уколико лице има дужност да спречи неко понашање, која дужност постоји код надређених лица у односу на своје подређене, за шта у конкретном случају нема доказа.

Исто важи и за део чињеничног описа тачке 1 прецизиране оптужнице којом се оптуженом Осману Османовићу ставља на терет да је у поменутој комору неутврђеног дана, у наведеном временском периоду, окривљени Осман Османовић довео једног НН припадника исте стране у оружаном сукобу, који је оштећеног [REDACTED], у присуству окривљеног ударио ногом обуеном у ципелу, у пределу колена.

Наиме, сведок – оштећени [REDACTED] је у свом исказу датом пред Основним судом Брчко Дистрикта детаљно описао овај догађај, наводећи да је једном приликом док је био заточен у притворској јединици у Окрајцима, дошао Осман Османовић заједно са инспектором из Тузле чије име му није познато, а који га је ударио својом ногом обуеном у чизму у пределу ноге и над њим извршио лични претрес, којом приликом је он из цепа извадио новац с обзиром да ништа друго при себи није имао и да му је тај новац одмах и враћен. Том приликом инспектор из Тузле му није упућивао било какве псовке нити претње, као ни Осман Османовић. Из оваког исказа сведока – оштећеног утврђује се да је оптужени Осман Османовић овом приликом само дошао заједно са инспектором из Тузле, а не да је тог инспектора довео у притворску јединицу и да је оптужени био присутан када је НН инспектор из Тузле оштећеног [REDACTED] повредио на описани начин. Као и у претходна два случаја, суд налази да то што је оптужени Осман Османовић био присутан када је оштећени [REDACTED] телесно повређен од стране другог присутног припадника исте

стране у оружаном сукобу којој је припадао и окривљени - извесног инспектора из Тузле, не чини оптуженог Османа Османовића саизвршиоцем у кривичном делу, обзиром да сведок-оштећени [REDACTED] ниједног тренутка не наводи да га је Осман Османовић лично телесно повредио нити да је било каквом вербалном или конклуцентном радњом исказао да се придружује радњи коју је према оштећеном предузео НН инспектор из Тузле. И у овом случају, суд сматра да на страни оптуженог Османа Османовића не постоји одговорност за нечињење односно неспречавање, обзиром да у чињеничном опису прецизиране оптужнице није наведено нити се може закључити да је оптужени Осман Османовић, раније инспектор криминалистичке полиције у Брчком, а у инкриминисаном периоду придружени члан Службе Државне безбедности у Горњем Рахићу, био надређени НН инспектору из Тузле.

Због свега напред наведеног, из изреке оптужнице су изостављене радње извршења кривичног дела које се оптуженом стављају на терет да их је извршио у односу на оштећеног [REDACTED], као и наводи да је оптужени био обавештен о условима и поступању других лица према оштећеном [REDACTED] и [REDACTED] у периоду у којем су били затворени у комори за сазревање воћа у импровизованом логору на Окрајцима код Горњег Рахића.

Обзиром на све наведено, изрека пресуде је уподобљена утврђеном чињеничном стању након спроведеног доказног поступка, а овим изменама није нарушен идентитет оптужбе и пресуде, нити је оптужница прекорачена.

Применом блажег закона по учиниоца, а што је Кривични закон СРЈ из 1993. године, суд је одлучујући о врсти и висини кривичне санкције оптуженом Осману Османовићу, а полазећи од опште сврхе изрицања кривичних санкција из члана 5 став 2 КЗ СРЈ и сврхе кажњавања из члана 33, ценио све околности прописане одредбама члана 41 КЗ СРЈ од којих зависи врста и висина кривичне санкције.

Као олакшавајуће околности на страни оптуженог Османа Османовића, суд је ценио да је оптужени раније није осуђиван, породичан је човек, ожењен, отац двоје пунолетне деце, пензионер, а цењен је и протек времена од извршења кривичног дела.

Као отежавајуће околности на страни оптуженог, суд је ценио да оптужени [REDACTED] а цењен је протек времена од извршења кривичног дела.

Као отежавајуће околности на страни оптуженог суд је ценио тежину извршеног кривичног дела, настале последице, наручиту упорност, да је кривично-правне радње вршио у континуитету према више лица и безобзирност коју је испољио приликом извршења кривичног дела према оштећенима, недужним и незаштићеним лицима, који ничим нису испровицирали оптуженог и његове саучеснике.

Полазећи од врсте и висине кривичне санкције за наведено кривично дело ценећи утврђене околности од значаја за врсту и висину кривичне санкције и количину криминалне активности оптуженог суд је оптуженог Османа Османовића осудио на казну затвора у трајању од 5 година, у коју казну се сходно одредби 50 КЗ СРЈ има урачунати и време проведено у притвору, почев од 24.11.2019. године, када је оптужени лишен слободе па надаље, налазећи да се само оваквом врстом и висином кривичне санкције може остварити сврха кажњавања односно специјална и генерална превенција.

Одлука о висини судског паушала донета је сходно дужини и трајању овог кривичног поступка, као и личним и материјалним приликама оптуженог, а обзиром да суд није поседовао све податке за одлуку о трошковима кривичног поступка, иста ће бити донета накнадно посебним решењем.

Оштећени су упућени на парницу ради остварења имовинско-правног захтева, обзиром да током овог кривичног поступка висина имовинско-правног захтева није опредељена.

Суд је истовремено, ово веће је истовремено приликом већања и гласања донело

Р Е Ш Е Њ Е

На основу члана 425а став 5 ЗКП-а а у вези члана 211 став 1 тачка 1 ЗКП-а

Оптуженом Осману Османовићу,

ПРОДУЖАВА СЕ ПРИТВОР

који му је одређен решењем Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине КПП По2 број 1/19 од 25.11.2019. године, а који му се рачуна од дана 24.11.2019. године, када је лишен слободе, који по овом решењу има трајати до упућивању оптуженог у Завод за извршење кривичних санкција а најдуже док не истекне време трајања казне, изречене овом пресудом.

Против ове пресуде може се изјавити жалба у року од 15 дана, Апелационом суду у Београду, а преко овог суда.

Изволите браниоче.

Адвокат Ђорђе Дозет: Адвокат Дозет. Ја бих тражио продужетак рока за жалбу. Да ми дате рок за жалбу против пресуде од 30 дана.

Председник већа: 30 дана?

Адвокат Ђорђе Дозет: Због обима предмета и свега осталог.

Председник већа: Да. Да.

Добро. Да ли тужилаштво тражи продужење рока?

На захтев браниоца оптуженог Османа Османовића, адвоката Ђорђа Дозета, дозвољава се браниоцу рок за изјаву жалбе у трајању од 30 дана.

Детаљне разлоге за своју одбрану, суд ће изнети у писменом отпракку који ће странкама бити, свим учесницима овог поступка бити достављен накнадно.

Довршено у 15:56.

Записничар

Председник већа-судија

